

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

587

Vragen van het lid **Karimi** (GroenLinks) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de aanval van de Grijze Wolven op Koerdisch-Turkse hongerstakers in Rotterdam*. (Ingezonden 28 december 2000)

1 Heeft u kennisgenomen van het feit dat afgelopen weekend bij een confrontatie voor het Rotterdamse stadhuis tussen hongerstakingende linkse Turken met aanhangers van de Grijze Wolven (Ülkü Ocaklar) en/of de Turkse Federatie Nederland een Turkse man door messteken om het leven is gekomen?

2 Heeft u kennisgenomen van de inval door de Amsterdamse politie bij de moskee aan de Zeeburgerdijk in het kader van een onderzoek naar onder andere afpersing, drugs- en wapenhandel door leden van de Grijze Wolven en/of de Turkse Federatie Nederland?

3 Heeft u kennisgenomen van de arrestatie op 1 december door de Amsterdamse politie van de Turkse ingezetene Servet Y., de voorzitter van verscheidene stichtingen die gelieerd zijn aan de TFN en bovendien behorend tot de Turkse onderwereld?

4 Wat zeggen bovenstaande gebeurtenissen over het huidige activiteitsniveau van de Grijze Wolven in Nederland? Wat is er terechtgekomen van de toezeggingen aan de Kamer van de voormalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Dijkstal, gedaan in 1997, dat de activiteiten van de Grijze Wolven in Nederland beter in de gaten gehouden zullen worden?¹

5 In hoeverre kan uit de inval en de arrestatie worden afgeleid dat de overheid zich bij het aanpakken van de Grijze Wolven uitsluitend beperkt tot de strafrechtelijke aanpak van criminele activiteiten van (leden van de) Grijze Wolven? Deelt u, mede gezien het incident in Rotterdam, de mening dat juist de politieke activiteiten van de Grijze Wolven beter onderzocht moeten worden? Zo neen, waarom niet?

6 Hoe verhouden de gebeurtenissen in Rotterdam zich tot de constatering in het jaarverslag van de BVD over het jaar 1999 dat de trend zich doorzet «dat zich minder confrontaties voordoen tussen Koerden en extreem-nationalistische aanhangers van de Turkse republiek»?² Is er gezien de recente ontwikkelingen reden te spreken van een toename

van gewelddadige acties van Grijze Wolven in Nederland?

7 Beschikt u over informatie dat de Turkse regering invloed heeft of tracht uit te oefenen op (de activiteiten van) de Grijze Wolven in Nederland? Zo ja, bent u bereid deze informatie aan de Kamer beschikbaar te stellen?

8 Beschikt u over informatie dat (leden van) de Grijze Wolven invloed trachten uit te oefenen op de democratische politieke besluitvorming en/of het openbaar bestuur? Zo ja, bent u bereid deze informatie aan de Kamer beschikbaar te stellen?

9 Is het waar dat tientallen gemeenten nog altijd subsidies verlenen aan Turkse organisatie die directe bindingen hebben met de Grijze Wolven? Klopt het dat veel gemeenten die subsidies nog altijd niet durven intrekken uit angst voor juridische stappen, ondanks de toezegging van de voormalig minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Dijkstal, dat gemeenten in deze relevante informatie zal worden aangeboden?³ Bent u bereid gemeenten alsnog te voorzien van nadere instrumenten om de subsidie aan ondemocratische

organisaties te weigeren c.q. stop te zetten? Welke mogelijkheden biedt de wet BIBOB in dezen?

¹ De minister wees onder meer op nadere onderzoeken naar de Grijsse Wolven door Binnenlandse Zaken, de BVD en universiteiten, Handelingen Tweede Kamer, 1997–1998, 25 801, nr. 2, blz. 11.

² BVD Jaarverslag 1999, blz. 42.

³ De minister zou de gemeenten destijds relevante informatie doen toekomen, in samenwerking met de VNG. Tweede Kamer, 1997–1998, 25 801, nr. 2, blz. 10 en 14.

Antwoord

Antwoord van minister **De Vries** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). (Ontvangen 25 januari 2001)

1

Tijdens de demonstratie, die op 9 december 2000 plaatsvond in het kader van de estafettehongerstaking in Rotterdam door sympathisanten met hongerstakers in Turkije, is een man van Turkse afkomst neergestoken.

2

In verband met het vermoeden van strafbare feiten heeft er in het kantoor van de moskee een inval plaatsgehad in het kader van een onderzoek naar onder andere afpersing, drugs- en wapenhandel.

3

Betrokkene is in het kader van het onderzoek, als bedoeld in het antwoord op vraag 3, aangehouden als verdachte van strafbare feiten.

4

De gebeurtenissen zeggen niets over het huidige activiteitsniveau van de «Grijsse Wolven» in Nederland. Dat personen die behoren tot bepaalde organisaties zich bezighouden met criminele activiteiten wil niet zeggen dat deze organisaties als zodanig zich ook met dergelijke activiteiten inlaten. Sedert de toezegging van de heer Dijkstal in 1997 heeft de Binnenlandse Veiligheidsdienst nadrukkelijk aandacht besteed aan de activiteiten van «Grijsse Wolven» in Nederland, zoals ook moge blijken uit het Jaarverslag 1999 van de BVD, pagina 42, paragraaf 35.

De benaming «Grijsse Wolven» levert overigens nog wel eens misverstanden op, niet in de laatste plaats omdat de aanhang van de Milliyetci Hareket Partisi (MHP) in Turkije en de sterk aan deze partij gelieerde Turkse Federatie Nederland

(TFN) naar buiten toe zich veel moeite getroosten om niet als zodanig te worden geëtiketteerd. Ontstaan als jeugdafdeling binnen de MHP is de benaming «Grijsse Wolven» sinds het einde van de jaren zeventig de algemene aanduiding geworden voor alle aanhangers van het Turkse extreem-nationalistische gedachtegoed.

5

Uit genoemde acties van politie en justitie kan niet worden afgeleid dat de overheid zich ten aanzien van de «Grijsse Wolven» uitsluitend zou beperken tot de strafrechtelijke aanpak van criminele activiteiten die in deze kring gepleegd zouden worden. De inzet van de BVD is er op gericht informatie te verzamelen over de opvattingen, gedragingen en feitelijke invloed van extreemnationalistische Turkse personen en organisaties, voorzover deze een schadelijk effect kunnen hebben op de verhoudingen tussen verschillende etnische bevolkingsgroepen in Nederland en op de integratie van Turken in de Nederlandse samenleving. Deze informatie wordt, afhankelijk van de aard ervan, verstrekt ten behoeve van instanties die zijn belast met de behartiging van genoemde gewichtige belangen. Het is niet vastgesteld of de bij het incident in Rotterdam betrokken personen lid zijn van een «Grijsse Wolven»-organisatie.

6

Het is onjuist de gebeurtenissen in Rotterdam te bezien tegen de achtergrond van het Turks-Koerdische conflict. Aan de schermutselingen ligt een verschil van mening ten grondslag over de hervorming van het gevangeniswezen in Turkije. Het ging in dit geval om schermutselingen tussen leden van de extreem-links georiënteerde organisatie DHKP/C en personen met een waarschijnlijk extreem-rechts of ultra-nationalistisch gedachtegoed.

7

De TFN is nauw gelieerd aan de extreem-rechtse MHP in Turkije, die momenteel deel uitmaakt van de coalitieregering in Ankara. De MHP oefent kennelijk sterke invloed uit op de TFN. Parlementariërs van de MHP waren het afgelopen jaar bijvoorbeeld

aanwezig op het partijcongres in Nederland en hebben zich toen direct bemoeid met de bestuursamenstelling van de TFN.

8

Zoals bekend moge worden verondersteld, hebben Turken van (extreem) rechtse signatuur zich verkiesbaar gesteld voor de gemeenteraadsverkiezing in 1998. Verwezen kan worden naar de deelraadsverkiezingen en de kandidaten voor (onder andere) de deelraad Zeeburg. Op de kandidatenlijsten stonden bestuursleden van de TFN.

9

Het is mij niet bekend of, en zo ja welke gemeenten subsidies verlenen aan organisaties die een extreem Turks-nationalistisch gedachtegoed aanhangen. Het is mij evenmin bekend in hoeverre er een angst bestaat over eventuele juridische stappen indien deze subsidies niet meer verstrekt worden. Overigens is het vaak moeilijk hard te maken dat het gaat om «ondemocratische organisaties». Kenmerk van dergelijke organisaties is doorgaans, dat zij naar buiten toe in hun doelstellingen en in de wijze waarop zij formeel functioneren een positief beeld weten op te roepen, waarbij zij de werkelijke doelstellingen en het ideologische gedachtegoed doelbewust camoufleren. De doelstellingen die worden nagestreefd met het instrumentarium dat wordt voorgesteld in het wetsvoorstel Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB) zijn om (1) bestuursorganen in staat te stellen te voorkomen dat zij criminele activiteiten faciliteren door het geven van vergunningen, subsidies of de gunning van een overheidsopdracht, waarmee de (relationele) integriteit van het bestuur wordt gediend en (2) het zoveel mogelijk voorkomen van vervlechting van de onderwereld met de bovenwereld, in ieder geval daar waar de overheid zelf een formele rol vervult. Met het oog hierop wordt in het wetsvoorstel voorgesteld de bevoegdheid te verlenen om een subsidie te weigeren dan wel in te trekken in het geval en onder de voorwaarden dat het gevaar bestaat dat de subsidie mede zal worden gebruikt om onder meer strafbare feiten te plegen. Een dergelijke

bevoegdheid moet dan wel in de desbetreffende gemeentelijke subsidieregeling zijn vastgelegd. Buiten dit kader biedt het BIBOB-instrumentarium geen mogelijkheden om een subsidie aan organisaties te weigeren dan wel stop te zetten.